

Εγχειρίδιο με ερωτήσεις-απαντήσεις
για την εφαρμογή του Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016

Ερώτηση 1.

Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα ενισχύσεις στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα 10.000.000 € για μεμονωμένη επιχείρηση και τα 20.000.000 για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων αφορούν τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί ή αιτούνται ενισχύσεως μέσω του Ν.4399/2016 αποκλειστικά ή συνυπολογίζονται και ενισχύσεις μέσω προηγούμενων Νόμων, όπως π.χ. τον Ν.3908/2011 ή/και τον Ν.3299/2004 ή/και περιπτώσεις άλλων καθεστώτων ενίσχυσης (π.χ. de minimis) λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, όπως ΕΣΠΑ 2007-2013 ή/και ΕΣΠΑ 2014-2020, κλπ;

Απάντηση 1

Το σύνολο των παρεχόμενων ποσών ενίσχυσης στον Ν.4399/16 δεν μπορεί να υπερβαίνει, ανεξαρτήτως περιφέρειας ή καθεστώτος, ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο το ποσό των 5.000.000 €, με την επιφύλαξη του Άρθρου 67. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα ενισχύσεις στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα 10.000.000 € για μεμονωμένη επιχείρηση και τα 20.000.000 € για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων με την επιφύλαξη των περιορισμών του Άρθρου 4 ΓΑΚ).» Ενισχύσεις που έχουν παρασχεθεί δυνάμει άλλων Αναπτυξιακών Νόμων και λοιπών καθεστώτων ενίσχυσης εκτός του Ν.4399/16, δεν συνυπολογίζονται στα ανωτέρω ποσά.

Ερώτηση 2.

Ένας επενδυτικός φορέας, π.χ. τουριστική – ξενοδοχειακή επιχείρηση, η οποία έχει υπαχθεί στο ΕΣΠΑ 2007-2013 ή τεκμηριώνει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης βάσει υποβολής επενδυτικής πρότασης στο ΕΣΠΑ 2014-2020, π.χ. έχει υποβάλει στη Δράση ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, μπορεί να επιδοτηθεί μέσω Ν.4399/2016, εάν το υποβληθέν επενδυτικό σχέδιο στον Ν.4399/2016 αφορά την ίδια ξενοδοχειακή μονάδα αλλά δεν περιλαμβάνει τις ίδιες επενδυτικές δαπάνες?

Απάντηση 2

Επιτρέπεται υπό δύο προϋποθέσεις:

Α. Να υπάρχει διακριτικότητα του τμήματος της μονάδας που αιτείται ενίσχυσης εκσυγχρονισμού με το Ν.4399/16 σε σχέση με τα τμήματα της μονάδας που εντάχθηκαν σε άλλα καθεστώτα ενίσχυσης.

Β. Οι επιλέξιμες δαπάνες να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών των στοιχείων ενεργητικού όλης της ξενοδοχειακής μονάδας (όπως αυτή αποτυπώνεται στο Σήμα λειτουργίας του ΕΟΤ).

Ερώτηση 3.

Αν μια τουριστική – ξενοδοχειακή επιχείρηση έχει υπαχθεί σε προηγούμενο Αναπτυξιακό/Επενδυτικό Νόμο, π.χ. Ν.3908/2011 ή/και στον Ν.3299/2004 για επενδυτικό σχέδιο εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής σε μέρος της δυναμικότητας της και σε συγκεκριμένους κοινοχρήστους χώρους, έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει

στον Ν.4399/2016 επενδυτικό σχέδιο εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής σε δυναμικότητα και χώρους που δεν έχουν τύχει ενίσχυσης την τελευταία 5ετία;

Απάντηση 3

Επιτρέπεται υπό δύο προϋποθέσεις:

Α. Να υπάρχει διακριτότητα του τμήματος της μονάδας που αιτείται ενίσχυσης εκσυγχρονισμού με το Ν.4399/16 σε σχέση με τα τμήματα της μονάδας που εντάχθηκαν σε άλλα καθεστώτα ενίσχυσης.

Β. Οι επιλέξιμες δαπάνες να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών των στοιχείων ενεργητικού όλης της ξενοδοχειακής μονάδας (όπως αυτή αποτυπώνεται στο Σήμα λειτουργίας του ΕΟΤ).

Ερώτηση 4.

Στις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων, τα οποία αφορούν την περίπτωση ββ. εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων, έχει πλέον εφαρμογή η Κ.Υ.Α. 43965/1994 Εθν. Οικ. & Τουρισμού (Φ.Ε.Κ. 922/Τεύχος Β'/14.12.1994) «Καθορισμός του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων που περιλαμβάνονται στις επενδύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των ξενοδοχειακών μονάδων για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του Ν. 1892/90», που αποσκοπεί στην κατάταξη των επενδυτικών δαπανών (προϋπολογισμός) του έργου, ούτως ώστε να καλύπτονται τέσσερις (4) τουλάχιστον εκ των επτά (7) βασικών κατηγοριών επενδυτικών δαπανών εκσυγχρονισμού, θα αποτελεί προαπαιτούμενη παράμετρο (πρακτικά δηλαδή θα έχει ισχύ η ανωτέρω ΚΥΑ για τις ανάγκες του Νόμου) για να είναι το επενδυτικό σχέδιο επιλέξιμο προς χρηματοδότηση;

Απάντηση 4

Σύμφωνα με το Άρθρο 85 «Μεταβατικές διατάξεις», παρ.5 ορίζεται ότι η υπ' αριθμ. 43965/30.11.94(Β' 922) διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση νεότερης κοινής υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την παρ.5 του Άρθρου 7.

Ερώτηση 5.

Δύναται φορέας με κύρια δραστηριότητα Εκμετάλλευση ενοικιαζόμενων δωματίων να αιτηθεί προς Υπαγωγή επενδυτικό σχέδιο για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση σε Ξενοδοχείο τουλάχιστον 3 αστέρων;

Απάντηση 5

Σύμφωνα με το Άρθρο 7 «Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια», παρ.4, περ. γ, υποπερ. ββ αναφέρεται ως εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακής μονάδας, ως εκ τούτου αποκλείεται η επιχείρηση ενοικιαζόμενων δωματίων.

Ερώτηση 6

Επιχείρηση η οποία έχει ενταχθεί στον Ν. 3299/2004 ή στον Ν.3908/2011 μπορεί να αποσύρει το επενδυτικό της σχέδιο και να το επανυποβάλλει σε καθεστώς του Ν. 4399/2016;

Απάντηση 6

Δεδομένου ότι η επιχείρηση έχει προηγούμενη υπαγωγή, δεν θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί καθόλου δαπάνες ή να έχει αναληφθεί οποιαδήποτε δέσμευση δαπανών, διαφορετικά τίθεται ζήτημα έναρξης της επένδυσης.

Εφόσον πληρείται η παραπάνω προϋπόθεση, η επιχείρηση θα πρέπει να υποβάλει αίτημα ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής και να εκδοθεί σχετική διοικητική πράξη.

Η επανυποβολή επιτρέπεται μόνον εφόσον έχει προηγηθεί η έκδοση της απόφασης ανάκλησης και εφόσον συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου και της προκήρυξης.

Ερώτηση 7

Το άρθρο 4, παρ. 3 του Ν.4399/16 καταλαμβάνει και τους φορείς που υπήχθησαν στον Ν.3220/04, για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων;

Απάντηση 7

Δεδομένου ότι με την παρ. 1 του άρθρου 169 του Ν.4099/2012 όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ. 2 άρθρου 67 Ν.4170/2013, έχει εκδοθεί και εκκρεμεί για εκτέλεση, διαταγή ανάκτησης όλων των αντισυμβατικών ενισχύσεων του καθεστώτος ενισχύσεων των άρθρων 2 & 3 του Ν.3220/2004 κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεν μπορούν να υπαχθούν στο Ν.4399/16 σχέδια φορέων για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων – μέχρι την ολοκλήρωση του σχετικού ελέγχου από την αρμόδια ΔΟΥ και την έκδοση του σχετικού πορίσματος και του φύλλου καταλογισμού του φόρου καθώς και των τόκων με τους οποίους επιβαρύνεται.

Ερώτηση 8

Παρακαλούμε ενημερώστε μας αν η ημερομηνία έναρξης της επένδυσης και επιλεξιμότητας των δαπανών θεμελιώνεται: (α) με την ηλεκτρονική υποβολή της Αίτησης Υπαγωγής και μόνο ή (β) με την ηλεκτρονική υποβολή της Αίτησης Υπαγωγής, την παραλαβή της Αίτησης από την αρμόδια Υπηρεσία & την αποστολή αριθμού πρωτοκόλλου στον φορέα ταυτόχρονα

Απάντηση 8

Η ημερομηνία έναρξης της επένδυσης και επιλεξιμότητας των δαπανών θεμελιώνεται με την ηλεκτρονική υποβολή της Αίτησης υπαγωγής.

Ερώτηση 9

Παρακαλούμε ενημερώστε μας αν θα αποσταλεί αριθμός πρωτοκόλλου από την αρμόδια Υπηρεσία και με ποια διαδικασία.

Απάντηση 9

Με την παραλαβή της αίτησης υπαγωγής αποστέλλεται μήνυμα στο φορέα μέσω ΠΣΚΕ, στην ηλεκτρονική δ/νση που έχει δηλωθεί από το φορέα, ότι η αίτησή του παραλήφθηκε. Ο φορέας μπορεί να δει τον αριθμό πρωτοκόλλου (αριθμός και ημερομηνία πρωτοκόλλου) στον πίνακα της αρχικής οθόνης με τα στοιχεία της αίτησης.

Ερώτηση 10

Ποια είναι η διαδικασία απόκτησης Ψηφιακής Υπογραφής;

Απάντηση 10

Η διαδικασία απόκτησης ψηφιακής υπογραφής περιγράφεται στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη Δημόσιας Διοίκησης

www.ermis.gov.gr

Η διαδικασία έκδοσης προσωπικών ψηφιακών πιστοποιητικών (υπογραφής - αυθεντικοποίησης και κρυπτογράφησης) περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

Βήμα 1: Προμήθεια ΑΔΔΥ (ειδικό USB stick για την δημιουργία υπογραφής)

Βήμα 2: Είσοδος στην Πύλη ΕΡΜΗΣ και ηλεκτρονική αίτηση

Βήμα 3: Μετάβαση σε ΚΕΠ

Βήμα 4: Προετοιμασία του υπολογιστή

Βήμα 5: Εγκατάσταση των κατάλληλων drivers

Βήμα 6: Έκδοση ψηφιακού πιστοποιητικού

Αναλυτικά εγχειρίδια για κάθε βήμα της διαδικασίας αναφέρονται στην ιστοσελίδα της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο

http://aped.gov.gr/procedures/obtain_digital_signatures

Σημειώνεται ότι η ψηφιακή υπογραφή που ορίζεται στον Ν.4399/16 επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής.

Ερώτηση 11

Στο καθεστώς ενισχύσεων «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ», για τον υπολογισμό της 7ετίας όταν έχουμε δημιουργία νέας εταιρείας από μετατροπή ως χρόνος ίδρυσης νοείται αυτός της αρχικής σύστασής τους ή αυτός της δημιουργίας της νέας εταιρικής μορφής;

Απάντηση 11

Βάσει του άρθρου 42 του ν. 4399/2016 αναφορικά με τους δικαιούχους του καθεστώτος ενισχύσεων «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ», το άρθρο 6 παρ. 1 της Υπουργικής Απόφασης 108644/19-10-2016 «Προκήρυξη καθεστώτος ενισχύσεων «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ» του Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016» ορίζει ότι: «Για τις ανάγκες του παρόντος «Νέες ΜΜΕ» λογίζονται οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, **εφόσον κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής δεν έχει παρέλθει επταετία από την ημερομηνία ίδρυσης** που αναφέρεται στην καταχώρισή τους στο Γ.Ε.Μ.Η. ή στο οικείο μητρώο **και δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης**». Ειδικότερα, στο Παράρτημα 1 της εν λόγω Απόφασης, στο μέρος Δ' «Στοιχεία και δικαιολογητικά του Φακέλου Τεκμηρίωσης» (παρ. 3, «Στοιχεία τεκμηρίωσης της νόμιμης υπόστασης φορέων κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής») ορίζεται ρητά ότι «**Για επιχειρήσεις που προέρχονται από μετατροπή, ως χρόνος ίδρυσης νοείται αυτός της αρχικής σύστασής τους**», με βάση τον οποίο και κρίνεται εάν εμπίπτουν ή όχι στην 7ετία ώστε να λογίζονται ως «Νέες».

Ερώτηση 12.α

Στην προκήρυξη του καθεστώτος ενισχύσεων «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ» αναφέρεται ότι δικαιούχοι του καθεστώτος είναι επιχειρήσεις οι οποίες «δεν είναι συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις και επιπλέον δεν συνδέονται μέσω φυσικών προσώπων με μεγάλη επιχείρηση, ανεξαρτήτως αγοράς στην οποία δραστηριοποιούνται». Τα προαναφερόμενα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά ή διαζευκτικά;

Απάντηση 12.α

Οι παραπάνω δύο προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν **σωρευτικά**, όπως προκύπτει και από την ίδια τη διατύπωση της Προκήρυξης.

Ερώτηση 12.β

Η πρόβλεψη ότι «δεν συνδέονται μέσω φυσικών προσώπων με μεγάλη επιχείρηση, ανεξαρτήτως αγοράς στην οποία δραστηριοποιούνται» (α) ποιες μορφές σχέσης εμπεριέχει, (β) ποια η επιρροή-θέση-συμμετοχή τους στη μεγάλη επιχείρηση, και (γ) περιλαμβάνει τους συγγενείς α', β' βαθμού και τους συζύγους αυτών;

Απάντηση 12.β

Η έννοια των παραπάνω ορισμών δίνεται από το άρθρο 3 του Παραρτήματος Ι του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο: «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρητράς του καταστατικού της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων».

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, «οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, **εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές**». Στο άρθρο 42 ν. 4399/2016 και εν συνεχεία στην ως άνω Προκήρυξη του Καθεστώτος Ενισχύσεων «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ» προβλέπεται ειδικότερα και αυστηρότερα σε σχέση με τον ΓΑΚ ότι Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις θεωρούνται και αυτές που συνδέονται **μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων με μεγάλη επιχείρηση, σε αυτή την περίπτωση μάλιστα ανεξαρτήτως αγοράς στην οποία δραστηριοποιούνται**. Στις εν λόγω ομάδες φυσικών προσώπων, κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 42 ν. 4399/2016, **προσμετρούνται και οι συγγενείς α', β' βαθμού και οι σύζυγοι αυτών**.

Για περισσότερες λεπτομέρειες όσον αφορά των ορισμό των ΜΜ Επιχειρήσεων, μπορεί κανείς να συμβουλευθεί τον «Οδηγό χρήσης του ορισμού των ΜΜΕ» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Αναπτυξιακού Νόμου στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/2016_odigos_gia_mme.pdf

Ερώτηση 13

Στις επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων, όταν πρόκειται για παραχώρηση από το Δημόσιο ή από φορέα του, ποια πρέπει να είναι η διάρκεια της παραχώρησης; Επίσης η έννοια «κατά κυριότητα» συμπεριλαμβάνει και την υψηλή κυριότητα και την επικαρπία;

Απάντηση 13

Σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 6 του άρθρου 8 ν. 4399/2016, δεν ενισχύονται δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων όταν πρόκειται για «ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει **κατά κυριότητα** στο φορέα της επένδυσης, **εκτός εάν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή έχει μισθωθεί για το σκοπό αυτόν τουλάχιστον για δεκαπέντε (15) χρόνια** από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής και έχει νομίμως μεταγραφεί».

Συνεπώς, και στην περίπτωση εκμίσθωσης και στην περίπτωση παραχώρησης του γηπέδου από το Δημόσιο ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, αυτή πρέπει να είναι **διάρκειας τουλάχιστον 15 ετών** από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής. Επιπλέον, εφόσον προβλέπεται ότι δεν ενισχύονται δαπάνες για κτιριακές εγκαταστάσεις επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στον επενδυτικό φορέα, **κατά μείζονα λόγο δεν ενισχύονται δαπάνες για εγκαταστάσεις επί γηπέδου σε περίπτωση που ο φορέας έχει την ψιλή κυριότητα ή την επικαρπία**, που άλλωστε αποτελούν αποψιλωμένες μορφές της πλήρους χρήσης και κάρπωσης του πράγματος που συνιστά η κυριότητα.

Ερώτηση 14

Στους γενικούς κανόνες περί χορήγησης των ενισχύσεων ορίζεται ως προαπαιτούμενο η μη διάκριση και η εξασφάλιση προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία. Επίσης τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενίσχυσης του παρόντος οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά. Πώς θα γίνεται η τεκμηρίωση πλήρωσης των παραπάνω προϋποθέσεων απαιτείται εξειδίκευση ανά τομέα και δραστηριότητα;

Απάντηση 14

Στο άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 4399/2016 εισάγεται ο κανόνας ότι «επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις ενισχύσεις του παρόντος οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά». Ειδικότερα, στο άρθρο 8 παρ. 3 περ. α' του ίδιου νόμου, προβλέπεται ότι επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού είναι «η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών εγκαταστάσεων και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτιρίων και οι κατασκευές για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

Από τις προβλέψεις αυτές έπεται ότι κάθε επενδυτικό σχέδιο, προκειμένου να ενισχυθεί στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ή/και να αναλύεται σε ειδικό εδάφιο της οικονομοτεχνικής μελέτης πώς διασφαλίζεται από το σχεδιασμό του έργου η παραπάνω προϋπόθεση.

Προδιαγραφές σχετικά με το θέμα της προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά, παρέχονται αναλυτικά στον δικτυακό τόπο www.prosvasi-amea.gr (Θεματικές Ενότητες Ενδιαφέροντος ΑμΕΑ/ Υγεία και Διαβίωση/ Προσβασιμότητα). Ειδικότερα για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε κτιριακές εγκαταστάσεις, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει εκδώσει τον αναλυτικό Οδηγό «Σχεδιάζοντας για όλους», ο οποίος θα πρέπει να εφαρμόζεται για την ανέγερση και τον εκσυγχρονισμό κτιριακών εγκαταστάσεων (<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=380tov>).

Ερώτηση 15

Ποια είναι η καταληκτική (αποδεκτή) ημερομηνία έκδοσης των δικαιολογητικών που υποβάλλονται με το φάκελο τεκμηρίωσης; Είναι αποδεκτή η ημερομηνία υποβολής του αιτήματος υπαγωγής; Είναι αποδεκτή η ημερομηνία υποβολής του φακέλου τεκμηρίωσης;

Απάντηση 15

Τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι είναι δυνατό να εκδοθούν έως την υποβολή του φακέλου τεκμηρίωσης.

Στις περιπτώσεις που τα δικαιολογητικά τεκμηριώνουν στοιχεία που περιλαμβάνονται στην αίτηση υπαγωγής και θεμελιώνουν το δικαίωμα έναρξης εργασιών, σύμφωνα με την παρ. 3α του Άρθρου 13 (ήτοι, επωνυμία και μέγεθος επιχείρησης, περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης και λήξης, τόπος εκτέλεσης του έργου, κατάλογος δαπανών του έργου συνοδευόμενων από τις σχετικές προσφορές, είδη και ποσό ενίσχυσης, χρηματοδοτικό σχήμα επενδυτικού σχεδίου), καθώς επίσης και όσα στοιχεία ρητά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι σε χρόνο πριν την υποβολή της αίτησης (π.χ. ΑΠΔ, οικονομικές καταστάσεις τριετίας κ.α.), θα πρέπει να τεκμηριώνονται από το περιεχόμενο του δικαιολογητικού για το χρόνο αυτό, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έκδοσης του δικαιολογητικού.

Για παράδειγμα, οι βεβαιώσεις τραπεζών για χρηματικά διαθέσιμα ιδίων κεφαλαίων, μπορεί να έχουν εκδοθεί μετά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής, αρκεί να βεβαιώνουν τη διαθεσιμότητα των χρημάτων για ένα μήνα πριν την αίτηση υπαγωγής.

Στα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν στοιχεία της αίτησης υπαγωγής συμπεριλαμβάνονται και οι αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων για την κάλυψη των ιδίων κεφαλαίων του επενδυτικού σχεδίου ή την πρόθεση συγχώνευσης του Άρθρου 12γ.

Τα δικαιολογητικά φερεγγυότητας, ανεξαρτήτως του χρόνου έκδοσης τους, γίνονται αποδεκτά εφόσον βρίσκονται σε ισχύ κατά το χρόνο υποβολής είτε της αίτησης υπαγωγής είτε του φακέλου τεκμηρίωσής της.

Ερώτηση 16

Σε ποιά περίπτωση δύναται να τροποποιηθεί ο τρόπος κάλυψης των ιδίων κεφαλαίων στο χρηματοδοτικό σχήμα που έχει δηλώσει ο εκάστοτε φορέας κατά την αίτηση υπαγωγής;

Απάντηση 16.

Σε περίπτωση που κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής, σε χρόνο πριν από την τροποποίηση της οικείας προκήρυξης (Απόφαση 136940/19-12-2016 (ΦΕΚ 4117/21.12.2016 τεύχος β), είχε δηλωθεί στο χρηματοδοτικό σχήμα η κάλυψη ιδίων κεφαλαίων με χρήση αποθεματικών της επιχείρησης, τα οποία όμως επειδή ήταν αφορολόγητα δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν λόγω της τροποποίησης, μπορεί κατά την υποβολή του φακέλου τεκμηρίωσης, να δηλωθεί η κάλυψη αυτού του τμήματος του ενισχυόμενου κόστους με οποιονδήποτε άλλον από τους προβλεπόμενους τρόπους (αντί της χρήσης αφορολόγητων αποθεματικών). Η δυνατότητα μεταβολής των αρχικών στοιχείων της αίτησης υπαγωγής παρέχεται μόνο στην περίπτωση που δεδομένης της έναρξης του επενδυτικού σχεδίου ήταν αδύνατη η επανυποβολή της και βάσει των αρχών της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων στη διοίκηση.